

Nuoraidláhka 27.1.2006/72

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásahuvvo:

1 kápihtal

Almmolaš njuolggadusat

1 §

Ulbmil

Dán lága dárkkuhussan lea doarjut nuoraid bajásšaddama ja iehčanassan šaddama, ovddidit nuoraid aktiivvalaš riikkavulošvuoda ja nuoraid sosiálalaš nannema ja maiddá buoridit nuoraid bajásšaddan- ja eallindiliid.

Ulbmila ollašuttimis vuolggasadjin leat searválastin, oktasašvástu, ovtaveardásašvuota ja dásseárvu, máŋggakulturvuota ja riikkaidgaskasašvuota, dearvvas eallindábit ja maiddá birra ja eallima gudnejahttin.

2 §

Meroštallamat

Dán lágas dárkkuhuvvojit:

- 1) *nuorain* vuollái 29-jahkásaččat;
- 2) *aktiivvalaš riikkavulošvuodain* nuoraid ulbmildiđolaš doaibma álbmotservodagas;
- 3) *sosiálalaš nannemiin* nuoraide dárkkuhuvvon doaibmabijut eallindáidduid buorideami ja olgguštuvvama eastadeami dihte;
- 4) *nuoraidbargguin* nuoraid iežaset áiggi geavaheapmái guoskevaš aktiivvalaš riikkavulošvuoda ovddideapmi seammago nuoraid sosiálalaš nannen, nuoraid bajásšaddama ja iehčanassan šaddama doarjun ja maiddá buolvaid gaskasaš vuorováikkuhus;
- 5) *nuoraidpolitihkain* nuoraid bajásšaddan- ja eallindiliid buorideapmi;
- 6) *riikkaviidosas nuoraidservviin* registrerejuvvon searvi, mii ollašuttá dán lága dárkkuhusa ja vuolggasajiid ja man doaibmaguovlun lea olles riika;
- 7) *riikkaviidosas nuoraidbarggu bálvalusservviin* registrerejuvvon searvi, man doaimma váldodárkkuhussan lea buvttadit bálvalusaid nuoraidbarggu almmolaš ovddideami várás;
- 8) *nuoraidbarggu bargi servviin* registrerejuvvon searvi dahje eará organisašuvdna, man doaimmas goittotge oassi lea nuoraidbargu ja man nuoraidbargu lea viidodaga beales veardideamis riikkaviidosas nuoraidsearvi doibmii.

2 kápihtal

Stáhta nuoraidbargu ja -politihkka

3 §

Ovddideapmi ja ovttasbargu

Oahpahusministerijas lea vástu nuoraidbarggu ja -politihka almmolaš ovddideamis.

Leanaráđdehusat doibmet nuoraidbarggu ja -politihka guoskevaš áššiin stáhta guovlohálddahusvirgeoapmahažžan. Oahpahusministeriija dohkkeha leana nuoraiddoaimma boadusulbmiliid ovttas leanaráđdehusain.

Oahpahusministerijas lea riikkadásis ja leanaráđdehusain guovlodásis vástu nuoraidpolitihka oktiiheiveheamis.

4 §

Nuoraidpolitihka ovddidanprográmma

Stáhtaráđdi dohkkeha juohke njealját jagi nuoraidpolitihka ovddidanprográmma. Ovddidanprográmma sisttisdoallá riikkaviidosas nuoraidpolitihka ulbmiliid ja linjjáid leanaid ja gielddaid nuoraidpolitihkalaš prográmmabargui. Ovddidanprográmma dárkkistuvvo dárbbu mielde.

Oahpahusministeriija válmmaštallá ovddidanprográmma ovttasbarggus áššáigullevaš eará ministeriijaiguin. Válmmaštallamis galgá gullat nuoraidbarggu ja -politihka guovddáš oassebeliid.

Ovddidanprográmmas ásahuvvo dárkilabbot stáhtaráđi ásahusain.

5 §

Stáhta nuoraidáššiid ráddádallangoddi

Nuoraidbarggu ja -politihka áššedovdiorgánan lea stáhta nuoraidáššiid ráddádallangoddi, man ásaha stáhtaráđdi. Ráddádallangoddi doaibmá oahpahusministeriija oktavuodas. Ráddádallangottis sáhttet leat juhkosat áššiid válmmaštallama várás.

Ráddádallangotti bargun lea:

- 1) addit oahpahusministerijai cealkámuša áššiin, mat váldojit nuoraidpolitihka ovddidanprográmmai, ja árvvoštallat jahkásaččat nuoraidpolitihka ovddidanprográmma ollašuvvama;
- 2) bargat evttohusaid nuoraid guoskevaš prográmma ja doaibmabidjun;
- 3) buvttadit áigeovdilis dieđuid nuorain ja sin eallindiliin.

Ráddádallangottis ásahuvvo dárkilabbot stáhtaráđi ásahusain.

6 §

Árvvoštallan- ja doarjjadoaibmagoddi

Riikkaviidosaš nuoraidservviid ja riikkaviidosaš nuoraidbarggu bálvalusservviid doarjjaáššiin oahpahasministeriija áššedovdiorgánan lea árvvoštallan- ja doarjjadoaibmagoddi, man ásaha stáhtaráđđi. Doaibmagoddi sáhtta gaskavuodas ásahtit juhkosiid áššiid válmmaštallama várás.

Doaibmagotti bargun lea:

- 1) bargat jahkásaččat oahpahasministerijai evttohusa riikkaviidosaš nuoraidservviid ja riikkaviidosaš nuoraidbarggu bálvalusservviid stáhtadoarjagiid juohkimis;
- 2) addit jahkásaččat oahpahasministerijai cealkámuša riikkaviidosaš nuoraidservviid ja riikkaviidosaš nuoraidbarggu bálvalusservviid doarjjadohkálašvuodain ohcamušaid vuodul;
- 3) addit jahkásaččat oahpahasministerijai cealkámuša nuoraidbarggu bargi servviid stáhtadoarjagiid juohkimis;
- 4) bargat oahpahasministeriija bivdagis árvvoštallamiid dorjojuvvon servviid doaimmas.

Doaibmagottis ásahuvvo dárkilabbot stáhtaráđi ásahasain.

3 kápihtal

Gielddaid nuoraidbargu ja -politihkka

7 §

Nuoraidbarggu ja -politihka ovddideapmi ja ollašuttin

Nuoraidbargu ja -politihkka gullet gieldda bargguide. Nuoraidbarggu ollašuttimis vástidit gielddat, nuoraidsearvvit ja nuoraidbarggu bargi eará searvvit. Nuoraidbarggu bálvalusaid sáhtta buvttadit maiddá guovlludásis gielddaid ovttasbargun.

Gieldda nuoraidbargui ja -politihkkai gullet nuoraid pedagogalaš stivren, doaibmalanjat ja áiggeádjevejolašvuodát, diehto- ja rávvenbálvalusat, nuoraidservviid ja eará nuoraidjoavkkuid doarjun, lihkadeami ja kultuvrra guoski nuoraiddoaibma, riikkaidgaskasaš ja mánggakultuvrralaš nuoraiddoaibma, nuoraid birasbajásgeassin ja maiddá dárbbu mielde nuoraid bargobádjebálvalusat dahje eará báikkálaš diliide ja dárbbuide heivvolaš doaibmanvuogit.

Nuoraidbargu ja -politihkka ollašutto mánggaámmátlaš ovttasbargun báikkálaš virgeoapmahaččai guin ja maiddá ovttasbargun nuoraiguin, nuoraidservviiguin ja nuoraidbarggu bargi eará servviiguin.

8 §

Nuoraid oassálastin ja gullan

Nuoraide galgá lágidit vejolašvuoda oassálastit báikkálaš ja guovlludási nuoraidbarggu ja -politihka guoski áššiid gieđahallamii. Lassin nuoraid galgá gullat sin guoskevaš áššiin.

4 kápihtal

Stáhtaruhtadeapmi

[9 §](#)

Stáhtaruhta gielddaide

Gildii miedihuvvo stáhtaruhta dán lágas dárkkuhuvvon geavahangoluide nugo oahpahas- ja kulturdoaimma ruhtadeamis addojuvvon lágas ([635/1998](#)) áсахuvvo. Stáhtaruđa galgá geavahit 7 §:s dárkkuhuvvon doibmii.

[10 §](#)

Nuoraidservviid ja nuoraidbarggu bálvalusservviid stáhtadoarjagat

Stáhta bušehttii sáhtta váldit jahkásaččat mearreruđa miediheami várás almmolašdoarjjan riikkaviidosaš nuoraidservviide ja riikkaviidosaš nuoraidbarggu bálvalusservviide. Riikkaviidosaš nuoraidsearvvit sáhttet čujuhit ožžojuvvon doarjagiid registrerejuvvon biireservviideaset doibmii. Lassin riikkaviidosaš nuoraidsearvvit sáhttet čujuhit báikkálašservviide sierradoarjagiid dihto dárkkuhussii. Almmolašdoarjja ii miedihuvvo dakkár nuoraidsearvái, man váldobargun lea ovddidit ovttá skuvlen-, oahppo- dahje vástideaddji suorggi studerema. Válđoáššis ámmátlaš ortniiduvvama ovddideaddji nuoraidsearvái ii maiddái miedihuvvo almmolašdoarjja.

Servviide, geaid doaimmas dahje doarjumis áсахuvvo sierra dahje geaidda miedihuvvon stáhtadoarjaga várás lea sierra mearreruhta stáhta bušehtas, ii dán lága vuodul miedihuvvo almmolašdoarjja.

Riikkaviidosaš nuoraidservviid ja daid biireservviid doarjagat miedihuvvojit bohtosiid vuodul. Boadusvuodustusat leat doaimma kvalitehta, viidodat ja ekonomalášvuohta. Doarjaga miedihettiin váldojuvvo lassin vuhtii doaimma áigequovdilis servodatlaš mearkkašupmi ja maiddái doarjaga dárbu.

Dohkálaš doaimmangollun eai dollojuvvo fitnodatdoaimmas bohtán golut.

Oahpahasministeriija dohkkeha dán paragraffa vuodul dorjojuvvon servviid.

Dárkilut njuolggadusaid boadusvuodustusain, dohkálaš goluin, meannudeamis mas dorjojuvvon searvvit dohkkehuvvojit, ja eará doarjjavuodustusain sáhtta addit stáhtaráđi áсахusain.

[11 §](#)

Nuoraidbarggu bargi servviid stáhtadoarjagat

Stáhta bušehttii sáhtta váldit jahkásaččat mearreruđa miediheami várás almmolašdoarjjan nuoraidbarggu bargi servviide. Doarjagiid miediheamis čuvvojuvvo, mii 10 § 2 ja 3 momeanttas áсахuvvo.

Dárkilut njuolggadusaid doarjjavuodustusain sáhtta addit stáhtaráđi áсахusain.

[12 §](#)

Riikkaviidosaš nuoraidguovddážiid stáhtadoarjagat

Stáhta bušehttii sáhtta váldit jahkásaččat mearreruđa miediheami várás riikkaviidosaš nuoraidguovddážiid doibmii ja huksemii. Doaibmandoarjagat miedihuvvojit válđoáššis bohtosiid vuodul nuoraidgeavahusa ja guovddážiid doaibmanjurdagiid vuodul. Doaimma álgaheadđji guovddážiidda doarjaga sáhtta goittotge miedihit árvoštallama vuodul.

Guovddážat galget ollašuttit dán lága dárkkuhusa ja vuolggasajiid ja leat oktasaččat ávkkálaččat. Guovddážiid vejolaš badjelbáhčaga galgá geavahit guovddážiid ja daid bálvalusaid ovddideapmái. Oahpahasministeriija dohkkeha ohcamuša vuodul dorjojuvvon guovddážiid dán lága biirii.

Dárkilut njuolggadusat dorjojuvvon guovddážiid dohkkeheami vuodustusain ja maddái guovddážiid doaimma ja ekonomija lágideamis sáhtta addit stáhtaráđi ásašusain.

[13 §](#)

Eará stáhtadoarjagat

Stáhta bušehttii sáhtta váldit jahkásaččat mearreruđa nuoraidbargui ja -politihkkai gullevaš dutkamii, riikkaidgaskasaš nuoraidovttasbargui, nuoraidlanjaid huksemii, vuodđodivvumii ja rustemii ja maddái nuoraidbarggu ovddidandoibmii.

5 kápihtal

Muhtin njuolggadusat

[14 §](#)

Stáhtaveahkkevirgeoapmahaš

Stáhtaveahkkevirgeoapmahažžan dán lágas dárkkuhuvvon áššiin lea oahpahasministeriija.

Oahpahasministeriija sáhtta čujuhit bušehttii válđojuvvon doarjjamearreruđaid leannaráđđehusaide miediheami várás.

[15 §](#)

Stáhtarudaid ja -doarjagiid ruhtadeapmi

Dán lágas dárkkuhuvvon stáhtarudaid ja -doarjagat máksojit ovdasajis tihppen- ja ruhtavuorbespealuid vuodtorudaid.

[16 §](#)

Stáhtadoarjjalága heiveheapmi

Ovdalis 10–13 §:in dárkkuhuvvon stáhtadoarjagii heivehuvvo muđui, mii stáhta doarjjalágas ([688/2001](#)) ásašuvvo.

6 kápihtal

Fápmuiboahhtin- ja sirddanjuolggadusat

17 §

Fápmuiboahhtin

Dát láhka boahhtá fápmui njukčamánu 1 beaivve 2006. Lága 10 ja 11 § bohtet goittotge fápmui oddajagemánu 1 beaivve 2007.

Dáinna lágain gomihuvvo guovvamánu 24 beaivve 1995 addojuvvon nuoraidbargoláhka ([235/1995](#)) dasa maŋŋá dahkkon nuppástusaiguin. Gomihuvvon lága 8 § heivehuvvo goittotge viidásabbot jagi 2006 lohppii.

Ovdal lága fápmuiboahhtima sáhtttá álgit lága ollašuhhtima gáibidan doaibmabijuide.

18 §

Sirddanjuolggadusat

Ovdal dán lága fápmuiboahhtima ásahuvvon nuoraidáššiid ráđđádallangoddi ja nuoraidservviid doarjjadoaibmagoddi jotket doaimmaset doaibmabajiset lohppii.

Ovdal dán lága fápmuiboahhtima dorjot dohkkehuvvon nuoraidsearvvit ja nuoraidbarggu bálvalussearvvit sealluhit stáhtadoarjjadohkálašvuodaset jagi 2006 lohppii, juos oahpahusministeriija ii ovdal dan sierra nuppástuhte ášši guoski mearrádusa dahje gomit dan.

Ovdal dán lága fápmuiboahhtima dorjot dohkkehuvvon riikkaviidosaš nuoraidguovddážat sealluhit dán lága fápmui boađidettiin stáhtadoarjjadohkálašvuodaset.

[HE 28/2005](#), SiVM 15/2005, EV 219/2005